

lhbt-senteret

Nasjonalt kunnskapssenter for seksuell orientering
og kjønnsidentitet

Årsrapport 2011

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Innhold

LHBT-perspektiver 2011	4
LHBT-senteret i media i 2011	5
1. Føringer og rammer for LHBT-senterets arbeid i 2011	8
1.1 Eget mandat	8
1.2 LHBT-senterets formål.....	8
1.3 Organisatorisk plassering	8
Rådet for LHBT-senteret.....	9
1.4 Rådet.....	9
1.5 Økonomiske rammer	10
1.5 Ansatte	10
LHBT-senterets ansatte	11
2. Etablering av LHBT-senteret.....	11
2.1 Prosjektutvikling	11
2.2 Visjon og verdier	11
2.4 Lhbt.no og LHBT-basen.....	14
3. Dagens situasjon for LHBT-senteret	14
3.1 Nåsituasjonen.....	14
3.2 utfordringer framover.....	15
4. LHBT-senterets aktiviteter i 2011	15
4.1 LHBT-senteret som pådriver.....	15
4.1.1 Nettverksbygging.....	15
4.1.2 Initiativtaker i media.....	16
4.1.3 Bufdir – handlingsplan.....	16
4.1.4 «Skeivt nok?» Rundebordskonferanse.....	17

4.2 LHBT-senteret som rådgiver	18
4.3 LHBT-senteret som bidragsyter	18
4.3 LHBT-senteret som kunnskapsutvikler	19
4.4.1 Forskningsutlysninger	19
4.4.2 Litteraturoversikt	19
4.4.3 Antologi om norsk homoforskning	20
4.4.4 Egen kompetanseheving	20
5. Internasjonal representasjon	21
6. Kontakt oss	21
7. Mandatet til LHBT-senteret	22

LHBT-perspektiver 2011

LHBT-senteret er det nyetablerte nasjonale senteret for seksuell orientering og kjønnsidentitet. Etableringen av senteret viser at myndighetene i Norge anser at ekspertkunnskap om lesbiske, homofile, bifile og transpersoners liv og levekår er et statlig ansvar. LHBT-senteret representerer et virkelig nybrottsarbeid på verdensbasis. Norge er et foregangsland på lhbt-området, kun Nederland har en tilsvarende statlig enhet.

Lhbt begynner å bli etablert som en samlebetegnelse for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner, både i Norge og internasjonalt. Et lhbt-perspektiv er nødvendig for å inkludere alle og gi likeverdige tjenester til alle innbyggere. Samtidig som det er viktig å inkludere hele mangfoldet av seksuelle orienteringer og kjønnsidentiteter, skal senteret påse at enkeltgruppene får eget fokus og forståelse, og ikke kun være en del av paraplybegrepet.

Kunnskapen om lhbt-befolkningens levekår og livskvalitet er fragmentert. Det er behov for kunnskapsutvikling, et arbeid senteret har startet på. Selv om ikke kunnskapsgrunnlaget er oppdatert er det likevel sannsynlig at det i Norge fremdeles er skjevfordeling på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Nyere forskning antyder at majoriteten av lesbiske og homofile har det bra når vi ser på vanlige levekårsvariabler, mens et mindretall har store levekårsutfordringer, blant annet knyttet til selvmordsatferd blant unge, livsstilssykdommer og psykisk helse. Bifile og transpersoners livssituasjon vet vi lite om, imidlertid har transpersoner og andre med kjønnsidentitetsutfordringer blitt mer synlig i mediene og organisasjonslivet.

Flertallet av befolkningen har positive holdninger til lhbt-personer, mens kanskje så mye som en tredjedel av befolkningen ikke aksepterer disse gruppene. Denne intoleransen fører i enkelte tilfeller til hatvold, som lhbt-organisasjonene ser som et økende problem. Det er fremdeles ikke lett å komme ut som homofil eller lesbisk i Norge, og nesten umulig for de fleste bifile og transpersoner. Det er i Norge 2012 nok av utfordringer å ta tak i, og det trengs en kompetanseheving på bred front hos alle som yter offentlige tjenester. LHBT-senteret skal ikke løse alle disse utfordringene, men bidra til at ulike deler av nasjonale og lokale myndigheter selv tar tak i og klarer finne gode løsninger.

Det er i Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir) at LHBT-senteret ble etablert i 2011. Senteret inngår i Bufdirs nye likestillingsoppgaver og skal være et knutepunkt for kunnskap og formidling om spørsmål som angår livssituasjonen til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. LHBT-senterets skal være pådriver og rådgiver overfor offentlige myndigheter og tjenesteutøvere og synliggjøre hvilke behov lesbiske, homofile, bifile og transpersoner har. LHBT-senteret bistår dessuten BLD i internasjonalt arbeid på LHBT-området.

LHBT-senteret i media i 2011

Medieåret 2011 for LHBT-senteret var kort, men godt. Det startet på slutten av oktober, med bred pressedekning av lanseringen (24.11), og ble avsluttet med at prosjektleder Hanne Grasmø ble nominert til Gaysirs «Lesbetopp 2011» - som en av de ti mest innflytelsesrike lesbiske og bifile kvinnene i Norge.

En av årsakene til at LHBT-senteret ble valgt som navn var å promotere «lhbt» som begrep, og gi det et innhold. Da er det interessant å se på mediestatistikken over «lhbt» i året som gikk (se vedlegg). Antall ganger «lhbt» er nevnt i media stiger kraftig i oktober, og har en topp på over 60 treff i november, da senteret ble lansert. Det er 30% mer enn under «Skeive dager» i Oslo i juni.

Kim Friele på lanseringen av LHBT-senteret.
Foto: Nina Hanssen, LO-media

Arbeidsmanden brukte forsiden, og denne artikkelen stod også i Fri fagbevegelse, Magasinet Aktuelt og NTL-bladet. Klipp:

«Audun Lysbakken, som også tidligere i år hadde åpnet Skeive dager i Oslo, så ut til å trives på det fargerike arrangementet. Han er stolt over at senteret nå formelt er opprettet og har store forventninger til det. Norge blir nummer to i verden, etter Nederland, med et statlig senter for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. – Vårt mål er likeverdige tjenester for alle. Og jeg håper flere enn vi som har ansvar for homopolitikk i det daglige vet å benytte seg av kompetansen i senteret, sa Lysbakken.»

Statsråd Audun Lysbakken ga flere intervjuer i forbindelse med lanseringen av LHBT-senteret, blant annet til Blikk. I forbindelse med lanseringen:

MEDIA-ÅRET:

SEPTEMBER

Intranett-saker på bufetat.no:
Invitasjon til seminar, og opprettelsen av senteret i Bufdir.

OKTOBER

Om LHBT-senteret, intervju med prosjektleder i [Blikk](http://Blikk.no).

Lhbt.no er vår hjemmeside på Bufetat.no.

NOVEMBER

Bufetat.no skrev om Rosa kompetanse i barnevernet.

LHBT-senteret får egen [Facebook-side](#).

[NTB-meldingen](#) om lanseringen av LHBT-senteret gikk bredt ut.

[P4](#) refererte fra Lysbakkens åpningstale.

«Homopressen» laget sine egne saker om den historiske dagen ([Blikk](#)).

[Agderposten](#) skrev om lanseringen, og at Esben Esther kommer.

Mange fagblader og nettsteder, deriblant Utdanningsnytt.no, [Dagensmedisin](http://Dagensmedisin.no), Advokatbladet, Sexologi.no og Cupido lagde saker om nytt senter.

Statsråd Lysbakken på lanseringen. Foto: Nina Hanssen

Klipp fra intervjuet i Blikk:

«– Er det plass til flere bokstaver i LHBT?»

– Vi skal ha et mest mulig inkluderende perspektiv, i takt med at homobevegelsen selv har fått det. Mitt mål er at vi nå skal samle hele «familien» og alle de gruppene som sloss for likestilling, for sin egen identitet og sine egne uttrykk, og så må senteret fange dem opp underveis.

– Er senteret et utstillingsvindu for regjeringens egen fortrefelighet på lhbt-politikk?

– Nei ikke i det hele tatt. Senteret skal drive forskning helt uavhengig av regjeringen. Jeg er også helt sikker på at ressurs-senteret kommer til å påpeke mangler i det norske samfunnet og jeg forventer at de kommer til å være utålmodige og tydelige, og at de kommer til å levere premisser og kunnskap som gjør at vi kan få til endring. Jeg regner med at senteret ikke kommer til å bruke tiden på å peke på det som er bra, men heller konsentrere seg om det som bør gjøres, sier Audun Lysbakken til Blikk Nett.»

Dagen etter lanseringen ble prosjektleder Hanne Grasmo intervjuet på Dagsavisens bakside. Klipp:

«I går åpnet du et nasjonalt ekspertsenter i statlig regi som skal spre kunnskap om lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT). Dere kaller gårsdagen en homohistoriskdag. Hvorfor?

- Homofili ble fjernet fra straffeloven i 1972, vi fikk ekteskapslovgivning, Rett til adopsjon og et nytt diskrimineringsvern kommer nå. Alt dette er homohistorisk. Men nå er det første gang myndighetene anser dette som et så viktig fagfelt at de trenger et ekspertsenter som kan sørge for at disse perspektivene dyttes fram. Dette skal bli en naturlig del av mangfolds- og likestillingsarbeidet, sier Hanne Grasmo.»

Foto: June Witzdøe

NOVEMBER forts.

Andre **internettssider** med [invitasjon](#) til eller oppslag om lanseringen av LHBT-senteret: Helsedirektoratet.no, Regjeringen.no, Politikk.no, Webavisen.no, Mynewsdesk.com

Homonytt fra hele verden og Rett Venstre (Lysbakkens blogg) **blogget** fra lanseringen.

Noen aviser valgte i forbindelse med lanseringen å fokusere på utlysning av nye forskningsprosjekt, med overskrift «transpersoners liv skal granskes». Bl.a. Dagens medisin, [Drammens avis](#), Dagsavisen og Gudbrandsdølen.

26.11 intervju med Hanne Grasmo på baksiden av [Dagsavisen](#).

DESEMBER

Del av Motmaktspalten til Kim Bredesen i [Ny Tid](#), er et intervju med Hanne Grasmo om lhbt.

Radiointervju med Hanne Grasmo i [Studentradio](#) i Bodø.

[Universitas](#) skrev en kritisk kommentarartikkel om lhbt-politikk og innvandrermajoriteter, med illustrasjon fra lanseringen av LHBT-senteret.

LHBT-senteret løfter fram lesbiske og homofile som fosterforeldre.

Bjørn Lescher-Nuland blir intervjuet i [Gaysir](#), sammen med Hanne Grasmo, Bufdirs direktør Mari Trommald og LLH sin leder Bård Nylund.

Foto: Synne Hall Arnøy, Gaysir

Klipp fra Gaysir: «Den 8. desember lanserer Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) en kampanje for å få flere fosterhjem. Denne gangen står også lesbiske og homofile par på ønskelisten.

Trengs kompetanseheving i kommunene

Per i dag er det ikke mange LHBT-fosterhjem i Norge. Det er en vei å gå fra endring i forskriftene til endret praksis i alle kommuner.

– Vi har eksempler på at det er brukt både likekjønnede par og enslige lesbiske eller homofile som fosterfamilier med gode erfaringer, men det er en utfordring i plasseringssakene også knyttet til at det trengs kompetanseheving i kommunene, sier Lescher-Nuland. – Så det er også et type arbeid vi kommer til å gå videre med i 2012.»

LHBT-senteret har vært aktive med å poste saker på intranett-sidene til Bufetat, og har lagt ut enkelte saker på egen side, www.lhbt.no. I det nye internmagasinet «[Sammen](#)» har det vært en stor sak om senteret, samt en mindre fra lanseringen.

LHBT-senteret i media i 2012

Vi har gode relasjoner til homopressen og deler av fagpressen. Det gjenstår å etablere sterkere kontakter til relevant fag- og forskningspresse, og også å bli en aktør i nasjonale almen-media. En helhetlig kommunikasjonsplan vil bli presentert i 2012, der LHBT-senteret spisser innsatsen mot ulike type media og også utvikler våre sosiale mediekkanaler.

DESEMBER forts

I forbindelse med Bufdir sin Fosterhjems kampanje, Bjørn og Hanne om lh-fosterforeldre på [Gaysir](#).

LHBT-senteret har også uttalt seg til magasinet Utrop om Psykisk helse og flerkulturelle homoer, og til Blikk om Vold i nære lhbt-relasjoner.

2012

Prosjektleder for LHBT-senteret er en av de nominerte til Gaysirs årlige [lesbetopp](#).

ÅRSRAPPORT FOR LHBT-SENTERET 2011

1. Føringer og rammer for LHBT-senterets arbeid i 2011

1.1 Eget mandat

LHBT-senteret ble opprettet som oppfølging av tiltak 10 i Regjeringens handlingsplan «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012». På bakgrunn av forprosjektet, som ble fullført i oktober 2010, ble det bevilget midler til oppstart av senteret i 2011. I tråd med anbefalingene i forprosjektet, er senteret forankret i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har et eget mandat. I mandatet presiseres det at senterets område både er seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. I mandatet står det at senteret skal ha en faglig selvstendig rolle (se bakerst for hele mandatet).

1.2 LHBT-senterets formål

LHBT-senteret er statens nasjonale ressurscenter for kunnskap om seksuell orientering og kjønnsidentitet. LHBT-senteret skal være et knutepunkt for kunnskap og formidling om lhbt-spørsmål.

Senterets formål er å bidra til gjennomføringen av Regjeringens politikk for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (lhbt). Ifølge mandatet, er hovedmålet å bidra til bedre livskvalitet for disse gruppene. Senteret skal arbeide sektorovergripende og utøve fire ulike roller, som pådriver, rådgiver, kunnskapsformidler og bidragsyter. Senteret har to viktige samfunnsansvar:

- Å bidra til likeverdige offentlige tjenester for lhbt-personer, gjennom kompetanseheving og kunnskapsformidling.
- Å følge med på levekårene til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.

1.3 Organisatorisk plassering

Barne- ungdoms og familiedirektoratet har fått nye oppgaver innen likestillings- og ikke-diskriminering. 2011 var det første hele året hvor Bufdir har hatt et direktorats-ansvar for sentrale deler av likestilling og ikke-diskrimineringsfeltet, og direktoratet skal utvikle sin nye rolle som rådgivende instans på disse områdene. Det er på denne bakgrunn at LHBT-senteret ble lagt til Bufdir.

LHBT-senteret er i oppstartsfasen organisert som et prosjekt, for å ha en fase med utprøving og for å vinne erfaringer, før det blir fast etablert. Senteret er plassert i Seksjon for sosial inkludering/Avdeling for rettferd og inkludering, og rapporterer både til Bufdirs ledelse og til BLD.

Gjennom tildelingsbrevet fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) får LHBT-senteret årlig et eget driftsbudsjett, over kapittel 846.21 i tildelingen til Bufdir. I tillegg mottar senteret øremerkede midler til forskningsprosjekter og andre oppgaver senteret skal utføre på vegne av BLD og andre departementer.

1.4 Rådet

LHBT-senterets råd er satt sammen på bakgrunn av nominasjoner fra departementer, lhbt-organisasjoner og forskningsinstitusjoner. De åtte representantene skal fungere rådgivende for senterets arbeid, uten å ha en styre-funksjon. Konstituerende møte ble holdt 13. oktober, og rådet hadde også et dagsseminar 23. november. I tillegg fikk de tilsendt senterets prosjektplan til kommentar.

Bruker- og interesseorganisasjonene skal i følge mandatet ha tre representanter:

1. Bård Nylund, leder LLH - Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.
Vara: Hanne Børke-Fykse, Prosjektleder Rosa Kompetanse, LLH.

2. Rolf Angeltvedt, leder for Helseutvalget.
Vara: Bera Moseng, nestleder i Helseutvalget.

3. Line Halvorsrud, nestleder Skeiv Ungdom.
Vara: Åshild Marie Vige, leder Skeiv Ungdom.

Tre representant for sektormyndighet:

4. Helsedirektoratet: Nina Sjømer Andresen.
Vara: Hilde Bryhn.
5. Politidirektoratet: Trine Hinna.
Vara: Ingvild Hoel.

Oppnevnt fra Utdanningsdirektoratet, har ikke møtt, og har nå trukket seg ut:

6. Utdanningsdirektoratet: Anders Gimse
Vara: Lars Runar Zahl-Pedersen.

2

7.

1.

8

5.

4.

Rådet for LHBT-senteret

To representant for FoU sektor:

7. Arne Backer Grønningsæter, sosiolog/sosionom. Fafo – institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning.

Vara: Tone Hellesund, dr art etnologi. Rokkansenteret Uni Helse.

8. Elsa Almås, psykolog/ NACS sexolog. Universitetet i Agder

Vara: Åse Røthing, dr theol, tidl Senter for tverrfaglig kjønnsforskning. UiO.

1.5 Økonomiske rammer

LHBT-senteret har i 2011 fått tilført midler på til sammen kr 4.284.500,-

Økonomiske rammer	Formål	Sum
Hovedtildeling 846.21	Lønn, etablering, drift	Kr 2.187.500,-
Tilleggstildeling	Midtveisevaluering Handlingsplan.«Skeivt nok?».	Kr 100.000,-
FoU-midler	Levekår for LHB	Kr 1.372.000,-
	Livssituasjonen til trans o.a.	Kr 312.500,-
	Dobbelt diskriminert (overført fra 846.21)	Kr 312.500,-
SUM		Kr 4.284.500

1.5 Ansatte

I 2011 var det en fast og 1,5 engasjementstillinger knyttet til LHBT-senteret. Det personalfaglige ansvaret ligger hos seksjonsleder.

Bjørn Lescher-Nuland, seniorrådgiver, 8.5.2011. 50%

Hans Wiggo Kristiansen, seniorrådgiver, 1.8.2011

Hanne Grasmø, prosjektleder, 15.8.2011

Engasjementer i 2011:

Charlotte Lundgren – prosjektmedarbeider for lansering og Skeivt nok?, 1,5 månedsverk

Stine Kühle-Hansen – innleid prosjektmedarbeider for LHBT-basen, 80 timer.

2. Etablering av LHBT-senteret

2.1 Prosjektutvikling

LHBT-senteret går over fra å være et prosjekt til at senteret er i fast drift medio juni 2013. I løpet av høsten 2011 har senteret satt i gang en rekke prosesser for å bygge oss opp som organisasjon. Senteret har hatt ukentlige halvdags/heldags-møter med intern teamutvikling og prosjektutvikling. De viktigste prosessene har vært:

- Teambygging, utvikling av arbeidsmetoder og arbeidsverktøy.
- Budsjett og virksomhetsplan for 2011.
- Nettverksstrategi: Hvordan samarbeide med organisasjonene.
- Kommunikasjonsstrategi, navn og logo.
- Visjons og målprosess om munnet ut i en prosjektplan for 2012-13

2.2 Visjon og verdier

LHBT-senteret har to overordnede visjoner:

LHBT-senterets visjon er et godt liv for alle, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Dette betyr at LHBT-senteret skal arbeide for bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Om samfunnet inkluderer minoriteter på en bedre måte, blir det et bedre samfunn for alle. I mandatet til LHBT-senteret står det at det overordnede målet for Regjeringens politikk er: «Et samfunn med full aksept, respekt og åpenhet, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet/-uttrykk.»

LHBT-senterets langsiktige mål er at alle offentlige ansatte og andre tjenesteytere skal ha med lhbt-perspektiver som en naturlig del av sin arbeidshverdag.

I følge mandatet skal lhbt-personer i ulike livsfaser kunne oppleve alle tjenester

LHBT-senterets ansatte

«Vi arbeider for et godt liv for alle, uavhengig av hvem du faller for, eller hva du identifiserer deg som»

og arenaer som inkluderende, relevante og respekterende. For å oppnå dette, må lhbt-perspektiver mainstreames (følge en integreringsstrategi) i offentlig forvaltning, og på alle samfunnsarenaer.

Verdier

I alt sitt virke skal LHBT-senteret strebe etter følgende verdier: respekt, åpenhet, deltakelse engasjement og tillit. Disse verdiene springer ut fra Bufdirs tre verdier, respekt, åpenhet og deltakelse. Det er slik LHBT-senteret tolker og ønsker å bruke disse verdiene for sin virksomhet:

Respekt for alle perspektiver, og alle identiteter. Ved å vise respekt for et mangfold av synspunkter ønsker senteret skape et nøytralt diskusjonsrom, og bygge broer mellom perspektiver og grupper.

Åpenhet er å være tilgjengelige, lette å nå, og slik at alle føler seg velkomne. LHBT-senteret skal også være åpne ved å stille gode spørsmål framfor å komme med fasit, og ved å åpne opp for nye perspektiver, ny kunnskap, nye innspill og nye utfordringer.

Deltakelse innebærer at meninger og kunnskap formes ved at mange deltakere påvirker samtalen og resultatet i dialog. Interaktivitet er den form for deltakelse senteret vil etterstrebe. På kommunikasjon skal det være mulig å respondere, og det er spesielt viktig å fange opp hva som til enhver tid er viktig for lhbt-organisasjonene.

Engasjement betyr at LHBT-senteret har hjertet med seg i oppgavene, og ønsker å engasjere andre i lhbt-saker ved å være en positiv initiativtaker.

Tillit skal senteret skape ved å ha høy faglig integritet og at virksomheten er kunnskapsbasert. For å inngi tillit innebærer det også å våge å løfte fram vanskelige eller kontroversielle spørsmål.

2.3 Navn og logo

I det opprinnelige mandatet var senteret navngitt «Synligsenteret», noe som senere Barne- , Likestillings- og inkluderingsdepartementet endret til «LHBT ressurscenteret». Etter en prosess internt, med rådet og forankret hos departementets ledelse ble det nye navnet LHBT-senteret, med undertittelen «Nasjonalt kunnskapssenter for seksuell orientering og kjønnsidentitet.» Senteret fikk også utviklet en egen logo:

Denne logoen skal i de fleste tilfeller brukes sammen med Bufdirs logo, der senterets logo står først.

2.4 Lansering

Den 24. november holdt LHBT-senteret sin offisielle lansering, med åpningstaler fra Statsråd Audun Lysbakken, Bufdirs direktør Mari Trommald, LLH-leder Bård Nylund, prosjektleder Hanne Grasmø og dronningen av homo-Norge, Kim Friele. Lanseringen bød også på et «speakers corner» der åtte representanter fra et bredt spekter av seksuelle orienteringer og kjønnsidentiteter sa sin mening om hva «de streite kan lære av de skeive». Det var første gang LHBT-senteret viste fram logoen sin.

Oslo Fagottkor under lanseringen av LHBT-senteret på Nasjonalgalleriet. Foto: Nina Hanssen

Rammen var Nasjonalgalleriet, og både pynten, gjestene, og underholdningen gjenspeilte det brede mangfoldet LHBT-senteret ønsker velkommen under sin paraply. Det kjente homokoret «Oslo Fagottkor» stod for åpningsfanfaren, plater ble snurret av Hilde Hammer som er tilknyttet Oslo Queer, Esben Esther Pirelli Benestad tok en liten svingom og avslutningen stod «The Hungry Hearts» for, med den eksplisitte og ironiske performance-nummeret «The Lesbian Anthem».

Minst 200 deltakere var til stede, deriblant et ganske stort oppbud av presse. Audun Lysbakken holdt en kort spørreunde med pressen i et tilstøtende lokale.

«The Hungry Hearts». Foto: Nina Hanssen

2.4 Lhbt.no og LHBT-basen

I mandatet til LHBT-senteret blir det spesifisert at en nettbasert kunnskapsbase skal stå sentralt i senterets formidlingsarbeid.

Nettsiden til LHBT-senteret ligger på Bufdirs hjemmeside www.bufetat.no. Senteret har også sørget for at domenet www.lhbt.no peker til siden vår. Foreløpig er siden en enkel informasjonsside, men det er denne som på sikt skal romme LHBT-basen – en åpen kunnskapsbase med tilgang til forskning og litteratur på lhbt-feltet.

LHBT-senteret samarbeider med Bufdirs IKT utviklingsavdeling, en ekstern utvikler (Computas as), webredaktøren i Bufdir og biblioteket hos Bufdir (som driver www.nbbf.no). En prosjektgruppe med representanter for disse enhetene er satt ned, og utviklingen av søkefunksjonen er godt i gang. LHBT-basen tar utgangspunkt i indekseringssystemet som Biblioteket bruker (Reindex), og gjør tilpasninger slik at det kan vises på egen nettside.

For å gjøre jobben med å legge inn all norsk lhbt-forskning har prosjektet leid inn arbeidskraft på timebasis, men på sikt er det et ønske at Biblioteket kan gjøre mye av driftingen av LHBT-basen. 250 forskningsartikler er foreløpig lagt inn i indekseringssystemet. Innholdet og emnestrukturen på siden er det LHBT-senteret som utvikler.

3. Dagens situasjon for LHBT-senteret

3.1 Nåsituasjonen

LHBT-senteret startet å bygge opp sin virksomhet i siste halvdel av 2011, men de tre ansatte har allerede brettet opp ermene og gått løs på et mangfold av oppgaver, i rollen som kunnskapsutviklere, rådgivere, bidragsytere og pådrivere. Mange av de viktigste bitene er på plass for at det skal være et operativt kunnskaps- og kompetansesenter. LHBT-senteret har hatt et bredt fokus på nettverksarbeid og kunnskapsinnhenting i 2011, det skal senteret fortsette utover i 2012. LHBT-senteret ønsker å være brobyggere og la alle lhbt-stemmer bli hørt. Neste skritt er å få alle offentlige ører til å lytte. Slik kan lovgivere og tjenesteytere ta inn over seg at ikke alle er heterofile, ikke alle føler seg hjemme i sitt biologiske kjønn og at måten å leve lesbiske, bifile, homofile og trans-liv er svært mangfoldig.

Per 1.1.2012 er senteret i tilnærmet full drift. Senteret får en jevn strøm av nye oppgaver, både knyttet til nasjonalt og internasjonalt arbeid, samt tar egne initiativ. Rådet for senteret er godt etablert og brukermøtet er utvidet fra tre til ni lhbt-organisasjoner. Senteret har gjort seg godt kjent i eget direktorat og blant lhbt-organisasjonene, og får enkelte forespørsler fra andre sektorer. LHBT-senteret har lyst ut tre forskningsprosjekter, dermed er også forskningsmiljøene blitt oppmerksomme. Gjennom innlegg på seminarer og konferanser, og deltakelse på et bredt spektrum av møter, har LHBT-senteret markert seg som en faglig aktør som styrker lhbt-perspektivene. I 2011 har senteret deltatt i det europeiske nettverket «Governmental LGBT Focal

Points» som norsk representant, en rolle vi vil fortsette med i 2012. I tillegg har senteret deltatt på flere relevante internasjonale konferanser. LHBT-senteret har fungert samlende for organisasjonene og har hatt en nøytral rolle i forhold til dem. Senteret er fremdeles i en utprøvingsfase med hensyn til kunnskapsutviklerrollen og jobber med å finne en god balanse mellom å være faglig formidler og engasjert pådriver.

3.2 Utfordringer framover

Det er tre hovedutfordringer for senteret:

- Utfordring nummer én er at både LHBT-senteret og lhbt som begrep og perspektiv er lite kjent i de fleste andre direktorater, departementer, lokale myndigheter og andre relevante miljøer. Det finnes ingen fungerende nettverk av ansvarlige/saksbehandlere, hverken på departementalt nivå eller direktoratsnivå.
- Utfordring nummer to er å skape en merkevare og framstå med egen faglig tyngde. Dette arbeidet må ses i sammenheng med Bufdirs utvikling i retning av å bli et likestillings- og inkluderingsdirektorat med oppgaver ut over de tradisjonelle oppgavene knyttet til barnevern/familievern. LHBT-senteret må være bevisst på å framstå som sektorovergripende og relevant også for andre deler av forvaltningen.
- Utfordring nummer tre er å prioritere oppgaver og innsatsområder slik at tid og ressurser strekker til. Det er gledelig at etterspørselen etter LHBT-senterets tjenester allerede er betydelig, samtidig som de ressursene som ligger i tre fulle stillinger krever en streng prioritering av hvilke oppgaver senteret kan påta seg i prosjektperioden.

4. LHBT-senterets aktiviteter i 2011

4.1 LHBT-senteret som pådriver

LHBT-senteret skal støtte og styrke lhbt-organisasjonene, lytte til deres råd og formidle deres kunnskap videre, men ikke overta deres rolle. Senteret skal bidra til å spre kunnskap som finnes i FoU-miljøer om lhbt-feltet, initiere forskning der det finnes kunnskapshull, og foreslå kompetanseheving der dette virker nødvendig. Senteret skal også følge med på og videreformidle god praksis på feltet.

4.1.1 Nettverksbygging

I løpet av 2011 har LHBT-senteret fått en god oversikt over de fleste aktuelle organisasjoner, og laget en struktur for kontakt og nettverksbygging.

Senteret har hatt separate møter med: LLH (Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner), Helseutvalget Bedre Homohelse, Skeiv Ungdom, Skeiv Verden, Foreningen for transpersoner og Harry Benjamin Ressurssenter.

LHBT-senteret har i tillegg opprettet kontakt med : SMia, PolyNorge, SLM, M (for Hivpositive), Pion, Seniorgruppa i LLH og Stensveen ressurscenter.

På Brukermøte med BUfdir-direktøren 9.12 var følgende åtte organisasjoner representert: Skeiv Ungdom, LLH, Åpen Kirkegruppe, Harry Benjamin ressurscenter, Helseutvalget Bedre Homohelse.

LHBT-senteret har i noen grad startet arbeidet med å opprette kontakt med sektormyndigheter. I tillegg til å ha hatt telefonkontakt med blant annet Politi-etaten, Utenriksdepartementet og Utdanningsdirektoratet har senteret hatt følgende møter:

- Med Helsedirektoratet hadde senteret «Bli kjent-møte» i mai, var med på Verdens aidsdags-møte, og har hatt noen uformelle 1-1-møter.
- Likestillings- og diskriminerings-ombudet hadde senteret møte med i juli, samt uformelle møter under ILGA i Torino.
- Bufdir er naturlig nok der senteret har vært mest pådriver: Deltatt med innlegg på flere andre avdelingers avdelingsmøter, samt arrangert «Synligtapas» for avdelingen, med en blanding av sosialt og informasjon om lhbt. Senteret bidro også med et underholdningsinnslag på julebordet som utvidet kjønnsbegrepet.

4.1.2 Initiativtaker i media

Det er først og fremst lanseringen som LHBT-senteret brukte som en gylden anledning til å synes i media, og det lyktes godt. Ellers tok vi initiativ til en sak om «LHBT som fosterforeldre», (se media-gjennomgangen først i rapporten).

Initiativtaker til å fremme gode saker og fortelle om senterets virke har LHBT-senteret først og fremst gjort via Facebook, der siden har 130 «venner» og hyppig besøk. Senteret legger ut nye saker 2-5 ganger i uka.

4.1.3 Bufdir – handlingsplan

LHBT-senteret har i 2011 vært en viktig pådriver for Handlingsplanen «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner» i eget direktorat. Det er startet opp et godt samarbeid med avdeling for kvalitet i barnevernstiltak, og avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid som har ansvar for familievernet i kommunene. Arbeidet består i å bistå barnevernet og familievernet i Bufdir med kompetanse som et ledd i implementering av tiltak 16 og 23 i Regjeringens handlingsplan.

- Et konkret prosjekt som ble startet i fjor er «Rosa kompetanse for barnevernet» (100.000 kroner). Utviklingsprosjektet ble igangsatt høsten 2011, og skal gjennomføres innen utgangen av 2012 i regi av LLH/Rosa Kompetanse. Et kompetansehevingsprogram skal prøves ut på fem samlinger for barnevernsinstitusjoner.
- LHBT-senteret var også medarrangør for et seminar i regi av Rokkansenteret "Likeverdig tjenester for Bufetat", 21-22 November i Os (Bergen), med søkelys på hvordan barne- og familievernet møter lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Dette var en oppfølging av Rokkansenterets rapport om tjenestetilbud til lhbt-personer. Dessverre var det få som møtte opp fra barnevernets side, mens familievernet var aktivt tilstede, og tre av de deltakende familievernkontor ønsker nå å være «fyrstårn» for lhbt-arbeidet.
- LHBT-senteret stod også for utsendelse av boka "Skapsprengere", en bok som handler om det å komme ut som homofil eller lesbisk, til barnevernsinstitusjoner som arbeider med ungdom.
- Foredrag på Bufdirkonferansen i 2011 var også med på å øke kompetansen hos ansatte i familievern og barnevern.

4.1.4 «Skeivt nok?» Rundebordskonferanse

«Skeivt nok?» er navnet på midtveisrapporteringen for regjeringens handlingsplan «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012». LHBT-senteret fikk dette oppdraget fra BLD. Femti personer var samlet i én dag for å diskutere om de 64 tiltakene i planen virket, var gode nok, om planen traff målgruppene og om handlingsplanen var «skeiv nok». Målet med konferansen var også å få innspill til veien videre i lhbt-arbeidet.

Rundebordskonferansen ble organisert på lanseringsdagen til LHBT-senteret, 24. november 2011. LHBT-senteret ønsket et rundebord hvor hovedpoenget var å lytte til deltakernes erfaringer, derfor la senteret opp arbeidet i bredt sammensatte grupper slik at flest mulig kom til orde. Organisasjonene var representert med 24 deltakere, forskermiljøene stilte med 10 representanter og sektormyndighetene deltok med 15, LHBT-senteret inkludert.

Sexolog, lege og transaktivist Esben Esther P. Benestad, var en av innlederne til debatten «Hvor går veien videre for lhbt-politikken?» Foto: Nina Hanssen

4.2 LHBT-senteret som rådgiver

Senteret skal tilby rådgivning til offentlig forvaltning, organisasjoner og virksomheter om hvor relevant kunnskap finnes og formidle eksempler på god praksis. Målet er at alle som søker råd, kompetanse og kunnskap på feltet skal vite at de finner det de trenger hos LHBT-senteret.

I løpet av året har henvendelser via mail og telefon økt jevnlig. Både fra enkeltansatte i forvaltningen eller i offentlige stillinger, fra konferanser og prosjekter, fra forskere og studenter og ikke minst fra Barne, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet (BLD).

LHBT-senteret har virket som rådgiver for BLD for skriving av taler, journalistiske henvendelser og svar på interpellasjoner.

Når Bufdir reviderte retningslinjer for hvem som skal prioriteres som fosterforeldre ga LHBT-senteret kunnskapsbaserte råd om lesbiske og homofile som foreldre, og bidro med råd til kampanjen for å få flere lesbiske og homofile som fosterhjem.

4.3 LHBT-senteret som bidragsyter

En måte LHBT-senteret kan gi råd på, kan også være gjennom å være bidragsyter på konferanser og seminarer, ved å sitte i råd og utvalg og ved å selv arrangere workshops og møter.

Her har LHBT-senteret bidratt i 2011:

- Bufdirkonferansen 2011 «kvalitet i arbeidet med barn, unge og familier». Innlegg om senteret og lhbt som fagområde.
- Rokkanseminaret «Likeverdige tjenester». Innlegg om senteret, samt deltakelse i workshops.
- Fagkonferanse om Tvangsekteskap for Boliger for unge over og under 18 år. Innlegg om lhbt og tvangsekteskap.
- Bidratt med artikkel og info til rapport fra Bufdir "Oppvekst i Norge".
- Bufdirs årskonferanse. I Bufdirs årseminar for egne ansatte var LHBT-senteret en del av arrangementskomitéen. Temaet var likeverdige tjenester og Bufdir sitt arbeid med likestilling og inkludering.

LHBT-senteret bidrar også ved å sitte i ulike styrever, råd og prosjekter:

- Forum for likestillingsdata
- Styringsgruppen for Rosa kompetanse Barnevern, og Helse.
- Styringsgruppen for Rosa kompetanse skole.
- Styringsgruppen for Rosa kompetanse justis.
- Referansegruppene for de tre forskningsprosjektene senteret har utlyst.

4.3 LHBT-senteret som kunnskapsutvikler

LHBT-senteret skal være knutepunkt for kunnskap og formidling om lhbt-spørsmål. Senteret ønsker å sette lhbt som fagfelt på dagsorden, både nasjonalt og internasjonalt. LHBT-senteret skal tilrettelegge, formidle og bidra til å utvikle kunnskap

Videre skal senteret bidra til å utvikle ny kunnskap på lhbt-feltet, blant annet gjennom å igangsette forskningsprosjekter.

4.4.1 Forskningsutlysninger

LHBT-senteret har i 2011 lyst ut ett større og to mindre forskningsprosjekter. Et prosjekt om dobbelt diskriminering, når en både er lhbt-person og har nedsatt funksjonsevne, ble utlyst sammen med enheten for sosial inkludering av funksjonshemmede i Bufdir (kapittel 847.21). Prosjektrammen var på 625.000,, hvorav LHBT-senteret dekket halve kostnaden over regulært budsjett (kapittel 846.21).

På høsten fikk LHBT-senteret i oppdrag fra BLD å lyse ut «en ny NOVA-undersøkelse» om lhbt-personers levekår og livskvalitet i Norge, med en ramme på 2,7 millioner kroner. Senteret valgte å skille mellom levekår på grunnlag av seksuell orientering, og levekår på grunnlag av kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Derfor ble det først utlyst en bredt anlagt levekårsundersøkelse blant lesbiske, homofile og bifile, som også inkluderte en holdningsundersøkelse i forhold til lhbt. Derne st lyste senteret ut en egen eksplorerende undersøkelse for ”transpersoner”, og inkluderte der også ”andre med kjønnsidentitetsproblematikk”. Det finnes nesten ingen forskningsbasert kunnskap om denne gruppen i Norge, det er store rekrutteringsutfordringer ved en større kvantitativ undersøkelse, og også motstridende oppfatninger om hvem som skal inkluderes i begrepet ”transpersoner”.

Forskningsprosjektene ble tildelt etter anbudskonkurranse til følgende aktører:

- «Levekårene til lesbiske, homofile og bifile i Norge», 2,7 millioner, tildelt Uni Helse i Bergen.
- «Dobbelt diskriminert? Å leve som lesbisk, homofile, bifil eller transperson med nedsatt funksjonsevne», kr 625.000, tildelt Fafo i Oslo.
- «Livssituasjonen til transpersoner og personer med kjønnsidentitetsproblematikk», kr 625.000, tildelt Likestillingssenteret på Hamar.

4.4.2 Litteraturoversikt

LHBT-senteret har utarbeidet oversikt over norsk lhbt-forskning, som grunnlag for å legge inn dokumentene i LHBT-basen. I tillegg har sentret over Homonettverkets samling av mastergradsoppgaver etter Turid Eikvam, og laget oversikt over disse.

Både for å ha best mulig paratkompetanse, og som en forberedelse til LHBT-basen, har senteret også laget interne tema-sammenstillinger.

4.4.3 Antologi om norsk homoforskning

LHBT-senteret er involvert i et Fafo-prosjekt med produksjon av en antologi om norsk homoforskning. LHBT-senteret bidrar foruten å være medredaktør, også med tekster til to kapitler. Boken skal publiseres i 2012.

4.4.4 Egen kompetanseheving

I oppstartsfasen for et kunnskapssenter er det viktig å heve og oppdatere de ansattes egen kompetanse. I 2011 har LHBT-senteret valgt å delta på et utvalg av norske og internasjonale konferanser:

- "Sammen for ungdom", Bergen, juni.
- Seminar, Departementenes og Direktoratenes arbeid med likestilling og ikke-diskriminering, i regi av BLD, juni.
- Skeiv Fafo-frokost, om LHBT i arbeidslivet, juni
- World association of sexual health (WAS), Glasgow, juli
- NACS, Nordic Association of Clinical sexology, Oslo, september.
- Barn og oppvekst, seminar med oppsummering av forskningsprogram, Forskningsrådet.
- Rosa Kompetanse-kurs for helsesøstre.
- Innkjøp av kunnskapsoppsummeringer
- Studietur til Nederland: Møter med Movisie, Ministry for Science, Culture and education/ Social research institute, Youth Institute. 10-12 oktober 2011.
- ILGA Europe, Torino, 26-30 oktober.
- Femp – om menn som her sex med men, Stockholm, November.
- Seminar om personer med diagnosen transeksualisme, Harry Benjamin ressurscenter, Halden, November.
- Ungdom i svevet, Bufdir, desember. **Internasjonal representasjon**

5. Internasjonal representasjon

LHBT-senteret har også ha en rolle i å promotere norsk lhbt-politikk internasjonalt, samt delta i nettverk hvor senteret kan hente erfaringer fra andre land, og diskutere utfordringer. I 2011 har LHBT-senteret representert i følgende internasjonale sammenhenger.

- Informal Network of European LGBT-positive government. Governmental LGBT focal points meeting, Bern, 24-25 november.
- Good practice exchange seminar: Discrimination on the ground of sexual orientation – How to overcome the barriers to public policy making. EU expert group on LGBT , Tallin, 29-30 september
- ILGA (International Gay and Lesbian Association). Holdt eget seminar sammen med Nederland om lhbt-politikk i våre respektive land, samt i Europarådet, Torino, Oktober.

I 2012 er LHBT-senteret bedt om å bistå Statsråd Lysbakken på FNs kvinnekonvensjonsmøte 2012, samt stå som arrangør for et europeisk nettverksmøte for «Governmental LGBT Focal Points». Dette er under planlegging.

6. Kontakt oss

LHBT-senteret, Bufdir, postboks 8113 Dep, 0032 Oslo. Tel: 46615000

Prosjektleder Hanne Grasmø, hanne.grasmo@bufdir.no

Seniorrådgiver Bjørn Lescher-Nuland, bjorn.lescher-nuland@bufdir.no

Seniorrådgiver Hans Wiggo Kristiansen, hans.wiggo.kristiansen@bufdir.no

www.lhbt.no

www.facebook.com/lhbt-senteret

7. Mandatet til LHBT-senteret

Oppgaver, mål og organisering av senteret.

Formål og mål

LHBT-senteret er det nasjonale kunnskapssenteret for seksuell orientering og kjønnsidentitet. Relevante internasjonale anbefalinger og konvensjoner og regjeringens ikke-diskriminerings- og inkluderingspolitikk ligger til grunn for senterets virksomhet. Mandatet angir, sammen med årlig tildelingsbrev, mål, rammer og føringer for senterets virksomhet.

Hovedmålet til LHBT-senteret er å bidra til bedre livskvalitet blant lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Visjonen er et samfunn med full aksept, respekt og åpenhet, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet/-uttrykk. Lhbt-personer skal i ulike livsfaser kunne oppleve alle tjenester og arenaer som inkluderende, relevante og respekterende. Lhbt-personers erfaringer fra ulike arenaer og livsfaser inngår i grunnlaget for senterets arbeid.

Senteret skal bistå, men ikke overta, sektormyndigheters og andres aktørers arbeid for å skape et likeverdig samfunn. LHBT-senteret har rollene som pådriver, rådgiver, kunnskapsutvikler og bidragsyter.

LHBT-senterets roller og funksjoner

Pådriverrollen

Senteret skal:

- være pådriver overfor sektormyndigheter og synliggjøre behov for tverrfaglig innsats
- anvende resultater fra prosjekter og annet forsknings- og utviklingsarbeid, slik at andre aktører stimuleres til innsats og endring
- etablere og bidra i faglige nettverk nasjonalt og internasjonalt

Rådgiverrollen

Senteret skal:

- tilby rådgivning og støtte til organisasjoner og virksomheter
- gi råd ut i fra senterets kunnskap og kompetanse og formidle gode eksempler og prosjekter. Senteret kan også gi råd om hvor relevant kunnskap finnes

Kunnskapsutviklerrollen

Senteret skal:

- tilrettelegge, formidle og bidra til å utvikle kunnskap
- systematisere og tilgjengeliggjøre kunnskap blant annet via en kunnskapsbase på internett
- følge levekårsutviklingen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner
- identifisere innsatsområder og forsknings- og utviklingsbehov
- initiere forsknings- og utviklingsprosjekter

- bidra i utredningsarbeid og utarbeide kunnskapssammenstillinger

Bidragsterollen

Senteret skal gi veiledning, råd og kunnskap til forvaltningen, organisasjoner og virksomheter som yter tjenester til befolkningen. Senteret må påregne oppgaver fra departementet i forbindelse med gjennomføringen av lhbt-politikken

Organisering og tilknytning

LHBT-senteret er tilknyttet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har en faglig selvstendig rolle. Senteret skal innenfor sitt felt kunne

- initiere relasjoner og inngå avtaler om samarbeid med andre aktører
- gjennomføre oppdrag mot økonomisk vederlag

LHBT-senteret har et eget råd.

Arbeidet skal være sektorovergripende, dekke alle livsarenaer og være til nytte for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Medvirkning fra interesseorganisasjonene for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner er et overordnet prinsipp.

LHBT-senterets råd

LHBT-senterets råd har åtte ordinære medlemmer som oppnevnes for to år av gangen. Medlemmer oppnevnes av Bufdir i henhold til mandat.

Rådet skal være en møteplass for senterets viktigste interessenter og ha en rådgivende funksjon for senterets arbeid. Rådet skal så langt som råd ha en samlet kompetanse og erfaringsbakgrunn som dekker senterets oppgaver og mandat.

Rådet skal ha følgende sammensetning:

- en representant Landsforeningen for Lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH)
- en representant Skeiv Ungdom
- en representant Helseutvalget for bedre homohelse
- tre representanter for ulike relevante sektormyndigheter (for eksempel fra arbeidsliv, helse/omsorg og utdanning/skole)
- to representanter med tilknytning til universitet/forskningsinstitusjon og relevant forskningsbakgrunn.

Samt vararepresentanter til disse.

LHBT-senterets leder møtene og ivaretar sekretærfunksjon for rådet. BLD kan møte ved behov.

Rådets ordinære oppgaver er:

- å drøfte og gi råd om LHBT-senterets arbeidsinnretning, aktiviteter og prioriteringer innenfor rammen av vedtatt tildelingsbrev
- bidra til å synliggjøre og legitimere senterets aktivitet
- foreslå innspill til prioriteringer og oppgaver for kommende års tildelingsbrev

Rådet har to til fire ordinære møter i året.